

Geistlighedens Krigsskat udgjorde 130,000 Rbd., medens Geistlighedens samtlige Indtægter efter Embedernes Reguleringssum er 1,245,000 Rbd., saa er der i Redactionen indløbet en lille Feiltagelse, der ikke fandtes i Meddelelsen fra mit Ministerium, og naar denne Feiltagelse rettes, viser Forholdet sig endnu ugunstigere for Geistligheden. De 130,000 Rbd. ere nemlig ikke Geistlighedens hele Krigsskat, men det er alene Krigsskatten af de geistlige Embeder, som ere benificerede med Jorder og Tiender, medens den anførte Indtægtssum omfatter samtlige geistlige Embeder, hvoraf en Deel Kjøbstads-Embeder og deriblandt nogle af de betydeligste ikke have Jord eller Tiende.

Denne Deel af Geistligheden har altsaa udrøbet et særskilt Bøvel i Krigsskat. Naar der nu er sagt, at man ved Lovudkastet har søgt, at føre Geistligheden over fra dens tidligere Stilling mellem Skatteyderne i en ny Klasse, nemlig mellem de gagerede Embedsmænd, og at dette ogsaa medførte en falsk Betragtning af den Geistligheden paahvilende Byrde, saa troer jeg, at det ikke gaar an andet, end at holde fast paa, at de Geistlige ere Embedsmænd, og at de oppebære Indtægterne af Hartkorn og Tiender, ikke som Bederlag for egen Virksomhed i deres private Eiendomsbestyrelse, men som Bederlag for deres Embeds-Gjerning, for hvilken de dernæst ikke alene oppebære dette Bederlag, men ogsaa forskjelligte andre Indtægter. Det har været en Mangel og Uoverensstemmelse ved den tidligere Besatningsmaade, at de Geistlige paa Landet ikke krævedes til Skat af disse øvrige Embedsindtægter, medens deres Embedsbrødre i Byerne for en Deel alene beskattedes af disse andre Embedsindtægter. Man kan ikke ved Krigsskatten holde Geistligheden udenfor Embedsclassen, fordi Kjøbstadsgeistligheden maa beskattes alene efter den for Embedsmænd gjældende Norm. Og naar der er yttret, at Geistligheden kan derved komme til at synes efter den forrige Anordning at være for haardt beskattet, fordi de sammenlignedes med Embedsmændene, der idet Hele taget vare stillede gunstigt imod de hartkornbrugende Skatteydere, medens det just var rigtigt, at i det Ringeste Geistligheden ikke deeltog i denne Begunstigelse, men deelte Naar med den store

Masse af Skatteydere, saa svæktes i mine Tanker hele denne Betragtning, ja kastes overende derved, at Geistligheden, som bemærket af samme ærede Taler, ikke er Hartkornseier, men alene Hartkornbruger, og dog er bleven beskattet som Hartkornseier. Der knytter sig hertil adskillige Betragtninger, som jeg maaskee vilde komme til at gaae ind paa, hvis de ikke tildeels vare fremhævede af den ærede Folkethingsmand for Ringkjøbing Amts 3die District (Damgaard); men jeg skal dog til hvad han sagde, endnu tilføje en Bemærkning om et Forhold, der just følger heraf. Den geistlige Embedsmand forpligtes, i det samme han faaer et Embede, til, som en Deel af Embedets Løn, at overtage Brugen af en snart større, snart mindre Landeiendom, og da, foruden den Indløsningssum, han maa indsatte i Præstegaarden, at tilveiebringe Midlerne til Avlingens Drift, medens den Brugsret, han faaer, ikke strækker sig ud over hans egen Embedsrid. Heraf følger en meget væsentlig Omstændighed, at Landsby-Geistligheden for en Deel er meget forgjældet, og ikke kan andet, end være det. Denne Gjæld indeskaaer ikke som Prioriteter i den af den drevne Landeiendom, saa at Afkortningen i Renter for Krigsskatten ikke kommer den til Gode. Men da Præsten tillige med Undtagelse af Besatning og Bo, ikke som Cieren, kun kan give personlig Sikkerhed for sin Gjæld, er det en Følge, at der af ham, foruden Forrentningen, kræves stærke Afdrag. Og denne Afbetaling trykker Præsterne i smaa Kald overordentlig stærkt. Kun Indløsningssummen og Afgrøden er Præstens Eiendom, og saavel hiin som denne i Naadensaaret maa han ofte pantsætte. Dette hele Forhold troer jeg man vel maa tage i Betragtning, naar man vil afgjøre Geistlighedens hele Stilling til denne Besatning.

Naar jeg nu nærmere gaar ind paa Forholdet mellem Udcastet og det fremkomne Endringsforslag, saa var det først tilfjet ved Udcastet at tilveiebringe en billig Besatning af Geistligheden i det Hele; og dernæst — det var meget væsentligt og det er af mig tidligere stærkt fremhævet — gjaldt det at frembringe en ligelig Besatning for forskjel-